

Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Kadr i Organizacji
Sądów Powszechnych i Wojskowych

DKO-IV.054.66.2023

Warszawa, 30 czerwca 2023 r.

Pani/Pan

Prezes Sądu Apelacyjnego

Dyrektor Sądu Apelacyjnego

Prezes Sądu Okręgowego

Dyrektor Sądu Okręgowego

Prezes Sądu Rejonowego

Dyrektor Sądu Rejonowego

- wszyscy -

Szanowni Państwo Prezesi i Dyrektorzy,

w załączeniu uprzejmie przesyłam opinię Departamentu Legislacyjnego Ustroju Sądów z dnia 30 czerwca 2023 r. w sprawie stosowania do pracowników sądów, dyrektorów sądów i osób delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości regulacji wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1195).

Jednocześnie Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych, uprzejmie informuje, że przedstawione powyżej stanowisko jest jedynie opinią i nie ma charakteru wiążącego.

Z wyrazami szacunku

Antoni Batko

Zastępca Dyrektora

Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych

/podpisano elektronicznie/

Załącznik:

- opinia DLUS z dnia 30 czerwca 2023 r.

Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Legislacyjny Ustroju Sądów

DLUS-II.024.5.2023

Warszawa, 30 czerwca 2023 r.

Opinia

w sprawie stosowania do pracowników sądów, dyrektorów sądów i osób delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości regulacji wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw

I. Z dniem 27 czerwca 2023 r. weszły w życie niektóre przepisy ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1195, zwanej dalej „nowelizacją”). Jedną z wprowadzonych zmian było dodanie do ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 765, zwanej dalej „u.p.u.p.”) art. 3c w brzmieniu:

„1. Jako urzędnik państwowy nie może być zatrudniona osoba, która w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowała lub pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 342, 497 i 1195).

2. Stosunek pracy urzędnika państwowego wygasa z dniem doręczenia kierownikowi urzędu zatrudniającemu tego urzędnika prawomocnego orzeczenia stwierdzającego fakt złożenia przez tego urzędnika niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.”.

Z mocy znowelizowanego wspomnianej ustawą art. 46 *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* przepis art. 3c u.p.u.p. stosuje się również do pracowników urzędów państwowych nie będących urzędnikami.

Na podstawie art. 12 nowelizacji kierownicy urzędów niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie tego przepisu, przekażą Prezesowi Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu listę urzędników państwowych i innych pracowników urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r., sporządzoną na formularzu udostępnionym na stronie internetowej wskazanego Instytutu. Z kolei Prezes Instytutu w terminie do 5 miesięcy od otrzymania listy, przekaże kierownikom urzędów informacje o osobach, które złożyły oświadczenie lustracyjne potwierdzające pracę lub służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracę z tymi organami, oraz informację o osobach, wobec których wydano prawomocne orzeczenie stwierdzające fakt złożenia przez te osoby niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego. Dyrektor Generalny lub kierownik urzędu w terminach wskazanych w art. 12 ust. 5 nowelizacji zawiadamia na piśmie te osoby o wygaśnięciu ich stosunków pracy z mocy prawa.

Regulacje analogiczne do tych zawartych w art. 3c *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* zostały przewidziane w art. 4a i 69a *ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1691, z późn. zm., zwanej dalej „u.s.c.”).

II. Poddając analizie wprowadzone do *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów* przepisy dotyczące nałożenia na zatrudnionych urzędników i pracowników obowiązku składania oświadczenia o pracy lub pełnieniu służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami („oświadczenia lustracyjnego”) należy uznać, że nie znajdują one zastosowania do urzędników i pracowników zatrudnionych w sądach oraz jednostkach prokuratury.

1. Po pierwsze, za takim wnioskiem przemawia to, że zgodnie z treścią art. 18 *ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury* (Dz.

U. z 2018 r. poz. 577, zwanej dale „u.p.s.p.”) do urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury **w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie** stosuje się odpowiednio przepisy *ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych*. Jednocześnie w art. 2 ustawy o pracownikach sądów i prokuratury uregulowano w sposób kompleksowy i wyczerpujący warunki zatrudnienia na stanowiskach urzędniczych w sądach i w prokuraturze. Wśród nich nie ma warunku czy zastrzeżenia, z którego wynikałoby, że zatrudniona na wymienionych stanowiskach nie może być osoba, która pracowała lub pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów*.

Wprowadzone na mocy *ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw* regulacje przewidują nowy, dodatkowy warunek determinujący możliwość zatrudnienia lub dalszego trwania zatrudnienia w urzędach państwowych, jakim jest – w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. – brak pracy lub pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w rozumieniu przepisów.

Brzmienie tego warunku wskazuje na wprowadzenie dodatkowego wymagania wobec osób zatrudnionych lub mających być zatrudnione w urzędach państwowych.

Zauważenia przy tym wymaga, że dodany do *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* art. 3c zamieszczony został w rozdziale 2 tej ustawy, zatytułowanym „Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy”. Nie stanowi on normy ogólnej, uniwersalnej dla wszystkich grup pracowników zatrudnionych w sferze publicznej, lecz zamieszczony został w ramach przepisów regulujących sposób nawiązania stosunku pracy, jego zmiany, a także rozwiązania, w tym sytuacje, w których stosunek pracy wygasa. Oznacza to zatem tyle, że dotychczasowe regulacje dotyczące wymagań stawianych osobom zatrudnionym i mającym być zatrudnione w urzędach państwowych zostały dopełnione o dodatkowy warunek, w istocie stanowiący przeniesienie regulacji

zawartych w ustawie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Tymczasem, w ustawie o pracownikach sądów i prokuratury uregulowane zostały sposób nawiązania stosunku pracy (m.in. przepisy o stażu asystenckim), a także sytuacje i warunki, w których stosunek pracy urzędnika i pracownika sądu lub prokuratury ulega zakończeniu. Ustawa o pracownikach sądów i prokuratury stanowi regulację odrębną, dedykowaną dla pracowników sądów i prokuratury, stawiającą wynikające z charakteru pracy w tych jednostkach wymagania dla zatrudnienia. Gdyby pracownicy sądów i prokuratury w założeniu mieli być objęci ogólnymi regulacjami dotyczącymi zatrudnienia w sferze publicznej dotyczącymi urzędników administracji, to objęci zostaliby regulacjami dotyczącymi służby cywilnej wprost i tam znajdowałyby się regulacje stanowiące fundament ich stosunku służbowego. Ustawodawca jednak zdecydował, że wobec pracowników sądów i prokuratury funkcjonuje odrębny akt, jakim jest ustawa o pracownikach sądów i prokuratury, do której jedynie posiłkowo – w zakresie w niej nieuregulowanym – znajduje zastosowanie ustawa o pracownikach urzędów państwowych.

Ustawa o pracownikach sądów i prokuratury stanowi zatem regulację autonomiczną, adresowaną do wybranej grupy pracowników sfery publicznej, jaką są pracownicy sądów i prokuratury. Jej przepisy stanowią źródło praw i obowiązków pracowników zatrudnionych w sądach i powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, co powoduje, że sięganie do stosowanej posiłkowo, jedynie w zakresie nieuregulowanym ustawy o pracownikach urzędów państwowych jawi się jako sytuacja w sposób oczywisty ograniczona do stanów nie opisanych w żaden sposób w ustawie o pracownikach sądów i prokuratury, to jest pozostających poza zakresem regulacji zawartej w tej ustawie. Nie może tu bowiem chodzić o sytuację, że pewna kwestia jest nieuregulowana, bowiem w sposób odmienny ujmuje pewien stan, nie stawiając w danym zakresie wymagań. Jeśli zatem ustawodawca w ustawie o pracownikach sądów i prokuratury postawił określone wymagania pozytywne dla zatrudnienia a także wymienił przeszkody dla tego zatrudnienia, to przy przyjętej technice regulacji

statusu różnych grup urzędniczych w różnych aktach prawnych nie można przyjąć, by opisane w *ustawie o pracownikach sądów i prokuratury* warunki zatrudnienia w tych jednostkach mogły być dopełniane stosowanymi odpowiednio, w zakresie mającym być nieuregulowanym regulacjami z innej ustawy (tutaj: art. 3c *ustawy o pracownikach urzędów państwowych*).

2. Po drugie, uznaniu, że pracownicy sądów i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zostali objęci zakresem zastosowania art. 3c *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* oraz art. 10 i 11 *ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1195) stoi na przeszkodzie zakres podmiotowy *ustawy o pracownikach urzędów państwowych*. Obejmuje on obejmuje kategorie osób wymienionych w art. 1 tej ustawy, to jest pracowników i urzędników zatrudnionych w: Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Sądzie Najwyższym, Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, Biurze Rzecznika Praw Dziecka, Biurze Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Urzędzie Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach nieuregulowanych w odrębnych przepisach, Krajowym Biurze Wyborczym, regionalnych izbach obrachunkowych, Urzędzie Ochrony Danych Osobowych, Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Urzędzie Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, a także osób, do których nie stosuje się ustawy o służbie cywilnej, zatrudnionych w: Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach ministrów i przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów oraz urzędach centralnych organów administracji rządowej, urzędach wojewódzkich oraz innych urzędach stanowiących aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej, Rządowym Centrum Legislacji, komendach, inspektoratach i innych jednostkach organizacyjnych stanowiących aparat pomocniczy kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży wojewódzkich oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży, Centralnym Biurze Śledczym Policji, Biurze Spraw Wewnętrznych Policji, Centralnym Biurze Zwalczania Cyberprzestępczości,

Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji, Biurze Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, Inspektoracie Wewnętrznym Służby Więziennej, Biurze Nasiennictwa Leśnego. W tym – co trzeba podkreślić – obszernym katalogu pracowników urzędów i instytucji państwowych nie wymieniono pracowników sądów powszechnych, administracyjnych i wojskowych.

Oznacza to zatem, że dodany do *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* art. 3c przewidujący zakaz zatrudnienia lub trwania w zatrudnieniu osób, które w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowały lub pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub były współpracownikami tych organów w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów* nie rozciąga się automatycznie na inne, nie objęte wprost tym przepisem kategorie pracowników zatrudnionych w sektorze publicznym, do których na podstawie odesłań zawartych w przepisach szczególnych, posiłkowo, w zakresie nieuregulowanym stosuje się przepisy tej ustawy.

Dodany do *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* przepis art. 3c obejmuje zakresem podmiotowym urzędników państwowych, przez co należy rozumieć kategorie pracowników zatrudnionych w sferze publicznej, o których mowa w tej ustawie. Jeśli zaś chodzi o rozszerzenie jego obowiązywania, to nastąpiło ono na mocy zmienionego w tej ustawie art. 46, zgodnie z którym „Przepisy art. 3c, art. 21-31 i art. 33 stosuje się odpowiednio do pracowników urzędów państwowych nie będących urzędnikami”. To rozszerzenie obejmuje zatem innych niż urzędnicy pracowników urzędów państwowych, do których to urzędów państwowych nie należą sądy. Innymi słowy, wspomniane objęcie zakazem zatrudnienia osób, które w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowały lub pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub były współpracownikami tych organów w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów* obejmuje

wyłącznie zatrudnienie (na stanowiskach urzędniczych jak i innych) w urzędach państwowych, nie obejmując jednak zatrudnienia w sądach.

3. Po trzecie, intencja objęcia wyłącznie pracowników i urzędników administracji wynika z uzasadnienia do projektu *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej*, gdzie wskazano, że „ustawa nowelizująca wprowadza w art. 1 pkt 2 i art. 2 zakaz zatrudniania w służbie cywilnej oraz urzędach państwowych, o których mowa w ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, osób, które w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowały lub pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub były współpracownikami tych organów w rozumieniu przepisów ustawy lustracyjnej. Wprowadzenie takich regulacji **zarówno wobec członków korpusu służby cywilnej, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy, jak i urzędników państwowych i innych pracowników, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych**, zapewni jednolitość sytuacji prawnej dotyczącej warunków zatrudnienia obu tych grup.”. Z uzasadnienia do *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej* wynika zatem, że obowiązek złożenia „oświadczenia lustracyjnego” dotyczy członków korpusu służby cywilnej (urzędników i pracowników zatrudnianych w urzędach) oraz urzędników państwowych i innych pracowników, o których mowa w art. 1 *ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych*. Nie ma wśród tych kategorii pracowników sfery publicznej urzędników i pracowników sądów i prokuratury.

4. Po czwarte gdyby intencją ustawodawcy było objęcie pracowników sądów i prokuratury zakresem podmiotowym przepisu zakazującego zatrudnienia osób które w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowały lub pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów*, to znalazło by to wprost wyraz w treści przepisów regulujących zasady zatrudniania i formy stosunku pracy lub służby właściwe dla tych kategorii pracowników. Innymi słowy, gdyby wolą ustawodawcy było wprowadzenie zakazu zatrudnienia w sądach i jednostkach powszechnych

prokuratury osób, które w swej przeszłości zawodowej posiadają opisaną wyżej rysę zawodową, to stosowna regulacja wprowadzona zostałaby jako zmiana ustawy regulującej stosunek pracy tych pracowników, to jest w *ustawie o pracownikach sądów i prokuratury*.

Zatem, gdyby intencją ustawodawcy było objęcie analogicznym regulacjami urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury, to zostałoby to wyraźnie przewidziane w ustawie, czy to przez uzupełnienie art. 2 *ustawy o pracownikach sądów i prokuratury*, czy to przez zmianę zakresu odesłania – jak w przypadku osób zatrudnionych w Inspekcji Ochrony Środowiska (art. 4 *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej*) czy Inspektoracie Transportu Drogowego (art. 6 *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej*). Także uzasadnienie nowelizacji w żaden sposób nie wskazuje, że intencją ustawodawcy było objęcie wprowadzanymi rozwiązaniami również pracowników sądów i prokuratury.

5. Po piąte, nie należy także tracić z pola widzenia i tej okoliczności, iż znowelizowany art. 4 *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów* w punktach 10a i 10b odnosi się **wyłącznie** do członków korpusu służby cywilnej i urzędników państwowych oraz innych pracowników, o których mowa w art. 1 *ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 765 i 1195). Wśród instytucji wymienionych w art. 1 *ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych*, nie ma sądów powszechnych, wojskowych, administracyjnych. Tym samym urzędnicy i inni pracownicy sądów nie podlegają obowiązkowi złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 11 *ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1195). Wskazać bowiem należy, iż nakładanie obowiązków, z wykonaniem których, bądź ich niewykonaniem, może wiązać się utrata pracy, musi wynikać wprost z przepisu, a nie być wynikiem wielopiętrowej wykładni. Zasady prawidłowej legislacji nakazywałyby wyraźnie wskazanie, że obowiązek lustracyjny obejmuje także innych urzędników, do których stosuje się przepisy *ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych*.

6. Nie sposób wreszcie przyjąć takiej interpretacji, zgodnie z którą poprzez zawarte w art. 18 *ustawy o pracownikach sądów i prokuratury* odesłanie w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie do *ustawy o pracownikach urzędów państwowych* zastosowanie znajdzie dodany do niej przepis art. 3c tej ustawy, ale także – wprowadzone jako przepisy przejściowe – art. 10-12 *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej*. Nie sposób bowiem uznać, że art. 10-12 *ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej*, nakładające obowiązek złożenia odpowiednich oświadczeń przez pracowników, a także skutki w postaci wygaśnięcia stosunku pracy w razie niezłożenia oświadczenia, mimo obowiązku lub potwierdzenia pracy, służby lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa, mają odpowiednie – poprzez brzmienie art. 18 *ustawy o pracownikach sądów i prokuratury* – zastosowanie do pracowników sądów i prokuratury.

7. Kolejną kwestią – fundamentalną dla analizowanego zagadnienia – jest to, że jakiegokolwiek przepisy skutkujące nałożeniem sankcji, obowiązków (w tym fiskalnych) czy takich rygorów, które negatywnie oddziałują na sytuację jednostki – a za takie należałoby uznać za przepisy przewidujące wygaśnięcie stosunku pracy z mocy ustawy – winny być jednoznaczne w swej treści i wynikać z wyraźnego brzmienia wprowadzonej regulacji, a nie ze stosowania dedukcji, analogii czy sięgania do odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów, co do którego istnieje wątpliwość, czy to odesłanie znajduje zastosowanie względem danej kategorii pracowników.

Przepis art. 11 ust. 3 ustawy nowelizującej przewiduje ograniczenie zasady swobody trwania stosunku pracy, tj. „W przypadku niezłożenia oświadczenia lustracyjnego w terminie określonym w ust. 1 stosunki pracy osób, o których mowa w ust. 1, wygasają z dniem, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia lustracyjnego.”. Stosownie do art. 31 ust. 3 Konstytucji RP „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.”.

8. Za ograniczeniem w korzystaniu ze swobody nawiązania, ale i kontynuowania stosunku pracy przemawiać powinna czytelność regulacji, w ramach których przewidziano ograniczenie wolności obywatela. Ustalenie treści i kierunków przyjmowanych rozwiązań zostało wprowadzić pozostawione ustawodawcy zwykłemu, ale nie jest on zwolniony od obowiązku przestrzegania wszystkich norm, zasad i wartości wynikających z Konstytucji. Daleko idąca swoboda ustawodawcy w kształtowaniu przepisów prawa jest bowiem w swoisty sposób równoważona istnieniem po stronie ustawodawcy obowiązku szanowania proceduralnych aspektów zasady demokratycznego państwa prawnego, a w szczególności szanowania zasad przyzwoitej legislacji. W demokratycznym państwie prawnym stanowienie i stosowanie prawa nie może być pułapką dla obywatela, a obywatel powinien mieć możliwość układania swoich spraw w zaufaniu, że nie naraża się na niekorzystne skutki prawne swoich decyzji i działań niemożliwe do przewidzenia w chwili podejmowania tych decyzji i działań. Trybunał Konstytucyjny twierdził, że konieczność respektowania zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa obejmuje także zakaz tworzenia przez ustawodawcę takich konstrukcji normatywnych, które są niewykonalne, stanowią złudzenie prawa i w konsekwencji jedynie pozór ochrony tych interesów, które są funkcjonalnie związane z treścią ustanowionego prawa. Brak możliwości realizacji prawa w granicach określonych przez ustawodawcę jest przejawem tworzenia pozornej instytucji prawnej i przez to stanowi naruszenie art. 2 Konstytucji (por. wyrok TK z dnia 19 grudnia 2002 r., sygn. akt K 33/02). Podkreślenia zaś wymaga, że przepis powinien wprost wskazywać adresatów normy prawnej i tak też należy rozumieć art. 10-12 ustawy nowelizującej, że mają one zastosowanie do ściśle określonego kręgu adresatów, tj. nie mają zastosowania pracowników sądów i prokuratury, lecz do podmiotów wskazanych w art. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Przepisy dotyczące ograniczeń praw i wolności jednostki – a za takie należałoby uznać przepisy przewidujące wygaśnięcie stosunku pracy z mocy ustawy – powinny być jednoznaczne w swej treści, wynikać z wyraźnego brzmienia przepisu rangi ustawy, a nie ze stosowania analogii prawa czy sięgania do odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów.

co do którego istnieje wątpliwość, czy to odesłanie znajduje zastosowanie względem danej kategorii pracowników.

Reasumując, przepisy art. 3c i art. 46 u.p.u.p. oraz art. 12 nowelizacji nie znajdują zastosowania do osób zatrudnionych w sądach powszechnych i w prokuraturze na stanowiskach urzędniczych oraz w grupie innych pracowników sądów.

Honorata Łopianowska

Dyrektor

Departament Legislacyjny Ustroju
Sądów

/podpisano elektronicznie/

